

Styring, forvaltning og finansiering av felleskomponenter

Bakgrunn

2006

2007

2008

2009

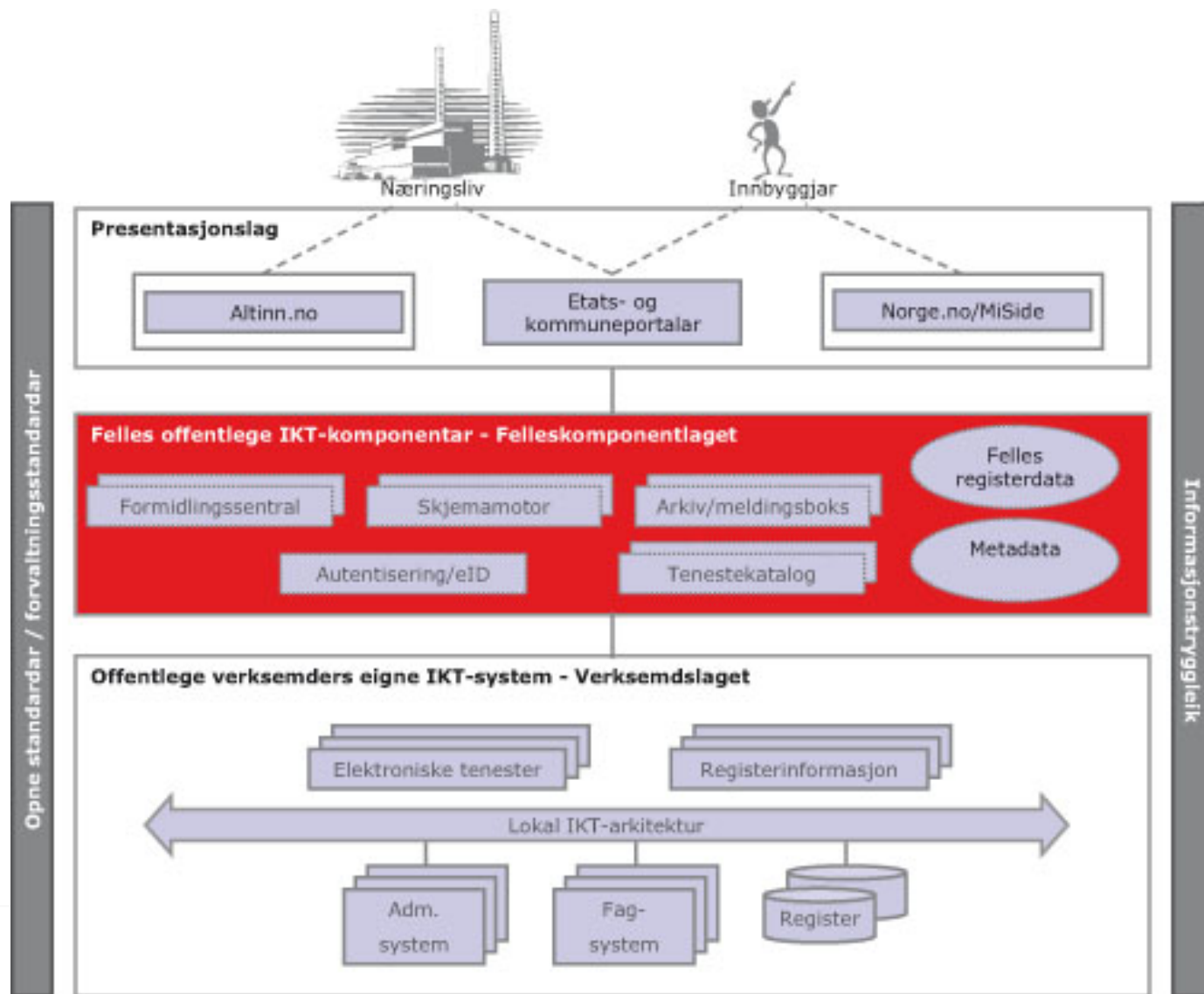
2010

2011

Målbildet i st. meld. 17

To rapporter fra Difi

Nasjonale felleskomponenter i offentlig sektor

Forslag til hvordan nasjonale felleskomponenter bør styres, forvaltes, finansieres og utvikles

Rapport 2010:17
ISSN 1890-6583

difi Direktoratet for forvaltning og IKT

Saman om felles mål?

Erfaringar med organisering, styring og finansiering av tverrgående oppgåver

Rapport 2010:18
ISSN 1890-6583

difi Direktoratet for forvaltning og IKT

+ en fra UIO og Ressursnettverk for eForvaltning

Dato

difi

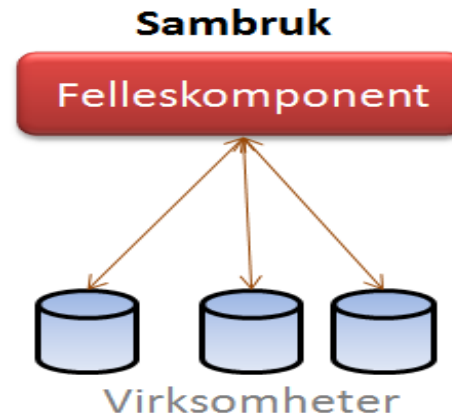
Hva er felleskomponenter?

► Komponenter

- avgrensede deler av en IT-løsning
- kan være både programvare, maskinvare, databaser osv.
- kan være sammensatt av flere komponenter

► Felleskomponenter i offentlig sektor

- komponenter i IT-løsninger som kan **sambrukes** eller **gjenbrukes** i flere IT-løsninger i **offentlig sektor**
- felles "byggeklosser" for å kunne utvikle **elektroniske tjenester**.

Nasjonale felleskomponenter

Noen felleskomponenter er mer sentrale enn andre:

- ▶ Har en statlig virksomhet som forvaltningsansvarlig
- ▶ Dekker behov på tvers av mange sektorer og/eller forvaltningsnivå
- ▶ Vil være sentrale komponenter i en rekke elektroniske tjenester
- ▶ Er av stor samfunnsøkonomisk betydning som felles mulighetsrom for elektronisk tjenesteutvikling og gevinstrealisering i virksomhetene

- ▶ ”..stor variasjon i måten IKT-mål, strategier og virkemidler omtales i styringsdokumentene..”
- ▶ ”..det angis relativt få konkrete (etterprøvbare) mål for underliggende etaters bruk av IKT og vi finner liten systematikk i hvordan departementenes budsjetter omtaler IKT-prosjektene..”
- ▶ ”..mangler et felles forpliktende målbilde..”

Kilde: Jansen og Jakobsen 2010

Dagens situasjon

- ▶ Felleskomponenter etablert tilfeldig
- ▶ Utnyttet forskjellig
- ▶ Forvalter styres ikke i forhold til rollen
- ▶ Stor variasjon i måten IT-styringen skjer fra etatsstyrer, men få klare målformuleringer
- ▶ Manglende tverrdepartemental samordning / styring
- ▶ Ulike finansieringsmodeller og vanskelig å få finansiert fellessatsinger
- ▶ Videreutvikling og forvaltning sees ikke i sammenheng

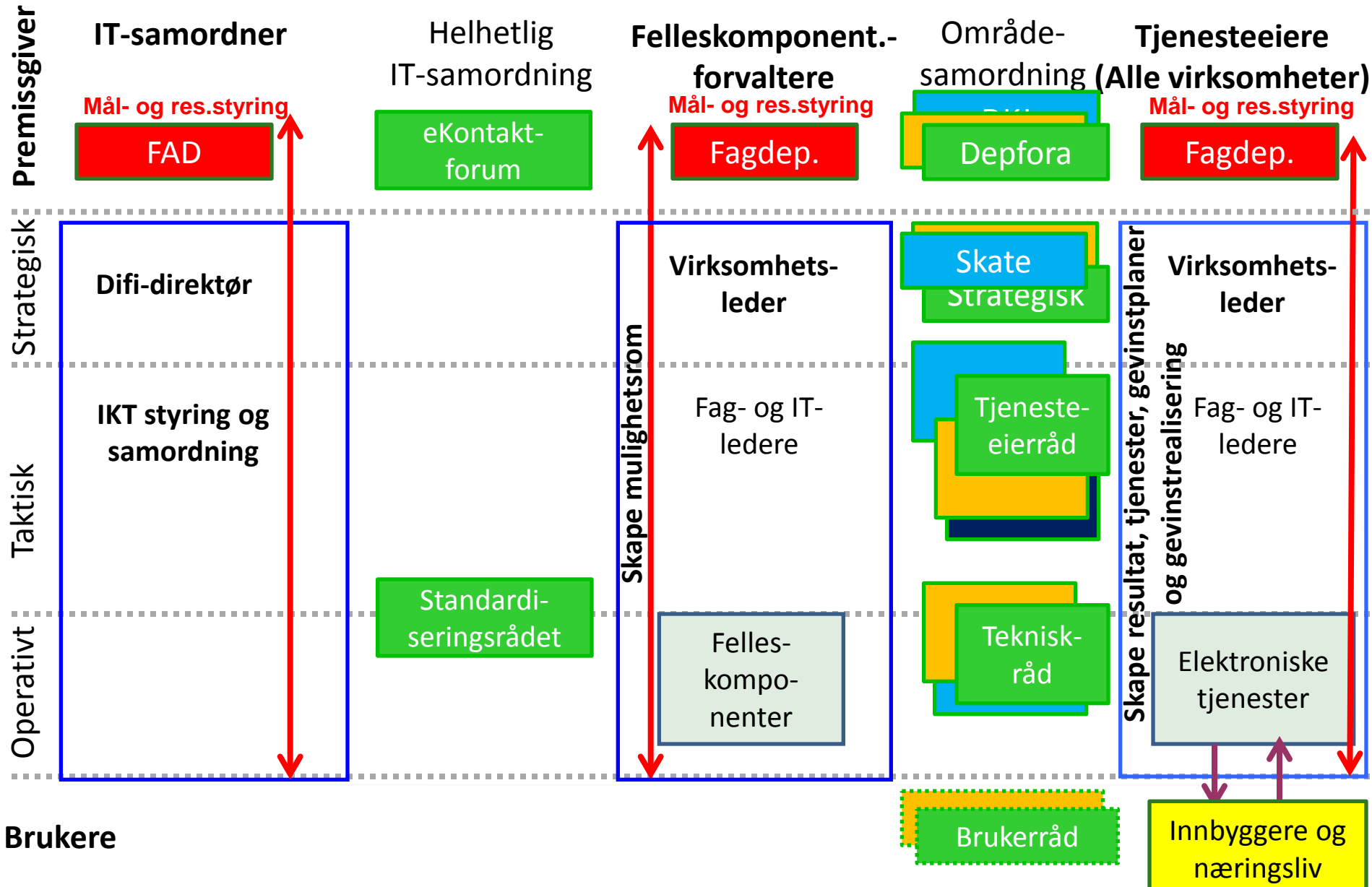
Styring på fire nivå

- ▶ Premissgiver – etatsstyringsnivå, gjennomføring av politikk, premisser i form av mål og styringssignaler.
- ▶ Strategisk – virksomhetsnivå, utvikling og forbedring av virksomhetenes oppgaver i et strategisk perspektiv.
- ▶ Taktisk – virksomhetsnivå, gjennomføring av tiltak og gevinstrealisering.
- ▶ Operativt – daglig drift og vedlikehold.

Styring i linjen – tre roller

- ▶ IT-samordning (Fad, Nhd)
- ▶ Felleskomponentforvalter
- ▶ Tjenesteeier

Linjeansvar og mål- og resultatstyring eksisterende samordning

Hovedanbefalinger

- ▶ Folkeregisteret, Enhetsregisteret, Matrikkelen, Altinn og felles infrastruktur for e-ID besluttes formelt som nasjonale felleskomponenter.
- ▶ Alle de fem tiltaksområdene for styring, forvaltning og finansiering av de nasjonale felleskomponentene gjennomføres i tråd med tiltakene som vi foreslår i 2010:17
- ▶ Det gjennomføres en felles strategiprosess for de fem nasjonale felleskomponentene som resulterer i en felles strategi for disse basert på hovedtiltakene i denne rapporten.

Forslag til styring, forvaltning og finansiering

Mål- og resultatstyring i linjen ligger til grunn

1. Det utarbeides felles normer for hvordan felleskomponenter skal forvaltes
2. Finansieringsmodellene som legges til grunn skal fremme tjenesteutvikling
3. Nasjonale felleskomponenter sees i sammenheng når utviklingstiltak prioriteres, en felles utvalgsstruktur som er basert på konsensus og som er forpliktende
4. Felles arkitektur for offentlig sektor sees i sammenheng når videreutvikling prioriteres
5. Man søker å skape et horisontalt fornyingstrykk ved hjelp av bedre virksomhetsstyring og kompetanseutvikling

Identifiserte funksjonelle behov

- ▶ Virksomheters elektroniske adresser
- ▶ Felles elektronisk tjeneste for meldingsutveksling
- ▶ Nasjonal eID på nivå 4
- ▶ Elektronisk signatur
- ▶ Kryptering av elektroniske meldinger
- ▶ Validering av eIDer
- ▶ Virksomhets sertifikater
- ▶ Felles forvaltning av samtykke, profiler og identitetsinformasjon

1) Normering av forvalterrollen og et tydelig nasjonalt ansvar

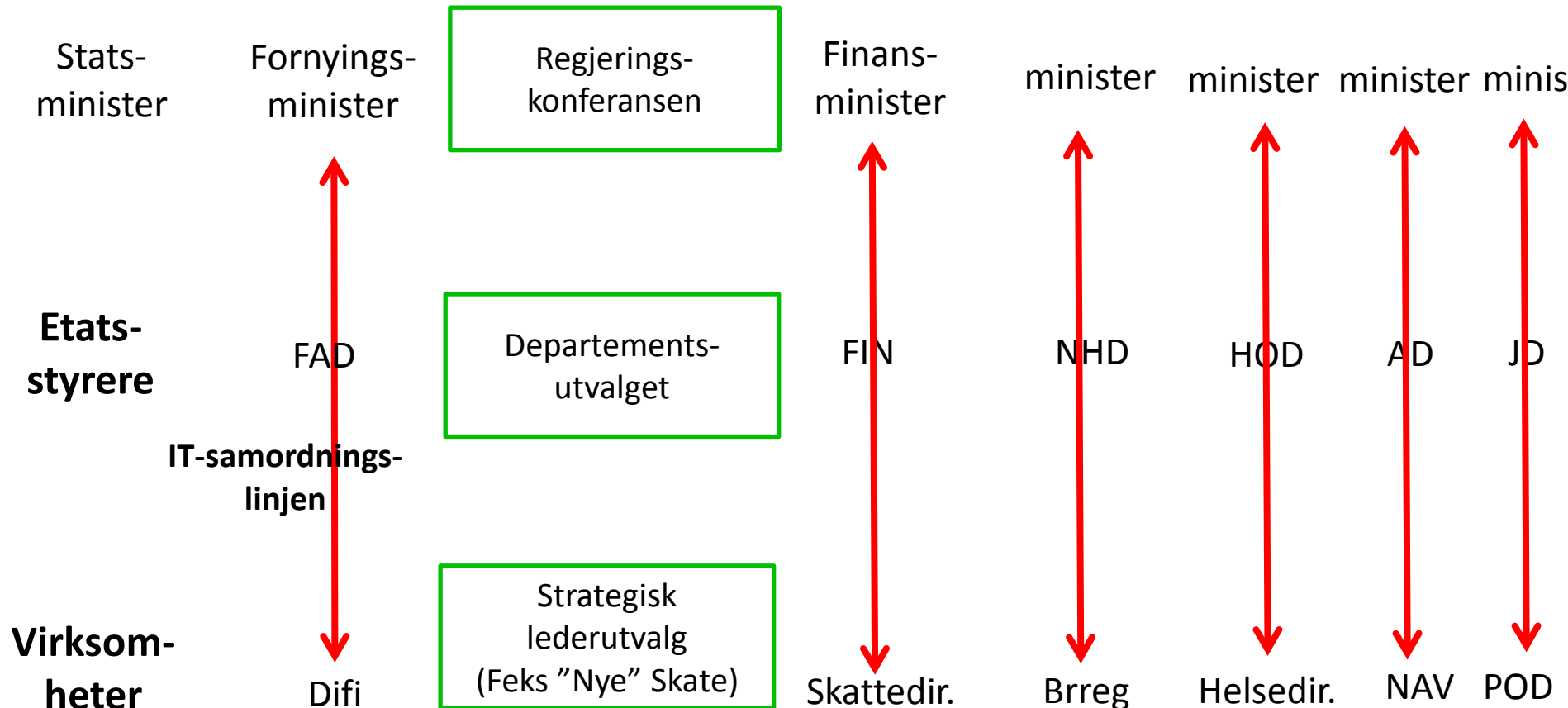
- ▶ Etablere felles obligatoriske normer og krav for forvaltning av NFK
- ▶ Krav til departement og virksomhet om det nasjonale ansvaret
- ▶ Mandat for de NFK og forankre mandatene i aktuelle ansvarslinjer
- ▶ Legge mål og styringsparametre tilknyttet mandat og forvaltningskravene inn i tildelingsbrevene og styringsdialogen til NFK-forvalterne og ansvarslinjene

2) Et målrettet finansieringsprinsipp

- ▶ Finansieringen av NFK skal øremerkes slik at den fremmer ønsket tjenesteutvikling
- ▶ Utvikle en kostnadsfordelingsnøkkel på departementsnivå basert på gevinstpotensiale og ikke på kostnadsfordeling ved bruk
- ▶ Utvikle veileder i samfunnsøkonomisk analyse av NFK
- ▶ Utvikle en egen veileder i analyse av offentlige virksomheters gevinstpotensiale
- ▶ Ytterligere utredning nødvendig

3) Forpliktende konsensusfremmende fora

(kun den øverste eksisterer i dag med tverrsektorielt helhetsansvar)

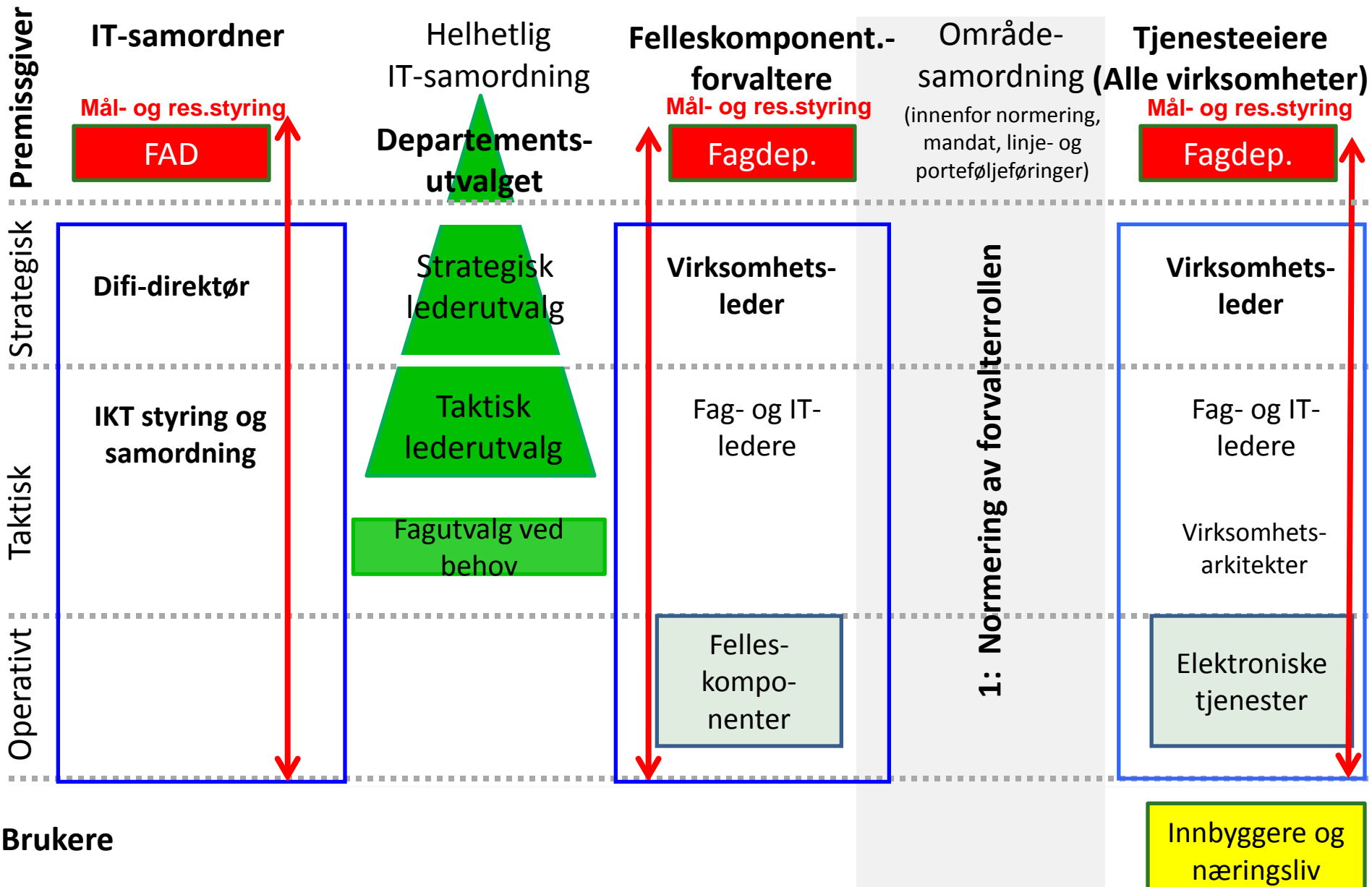
Behov for tydelig forpliktende konsensusstyring på flere nivå for å få samordnet it-styring og helhetlig fokus på formål

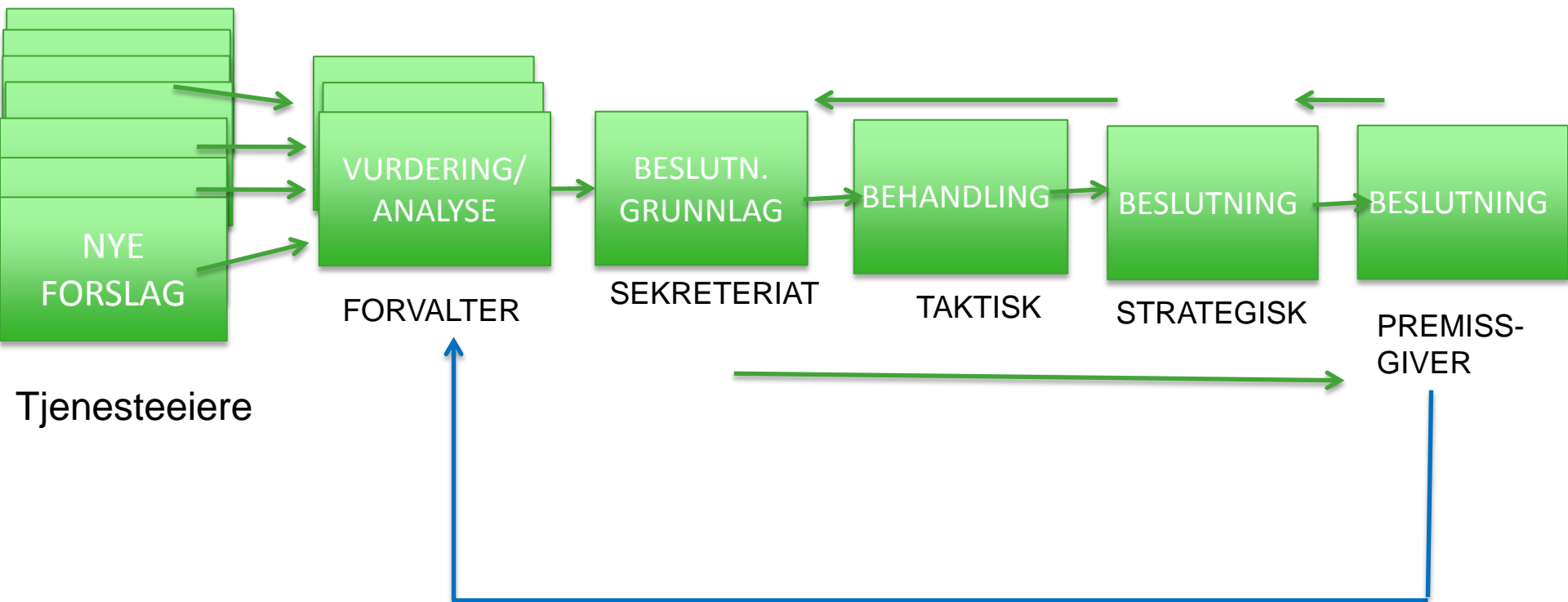
3) Helhetlig prioritering

- ▶ Etablere et tverrsektorielt *departementsutvalg*.
- ▶ Etablere et tilsvarende tverrsektorielt *strategisk topplederutvalg* som skal ha en sentral tverrsektoriell samordningsrolle i porteføljestyringen av nasjonale felleskomponenter opp mot *departementsutvalget*.
- ▶ Etablere hensiktsmessige støtteutvalg til strategisk topplederutvalg på taktisk ledernivå og på fagnivå ved behov.

"Nye" fora i en helhetlig struktur (rollemodell)

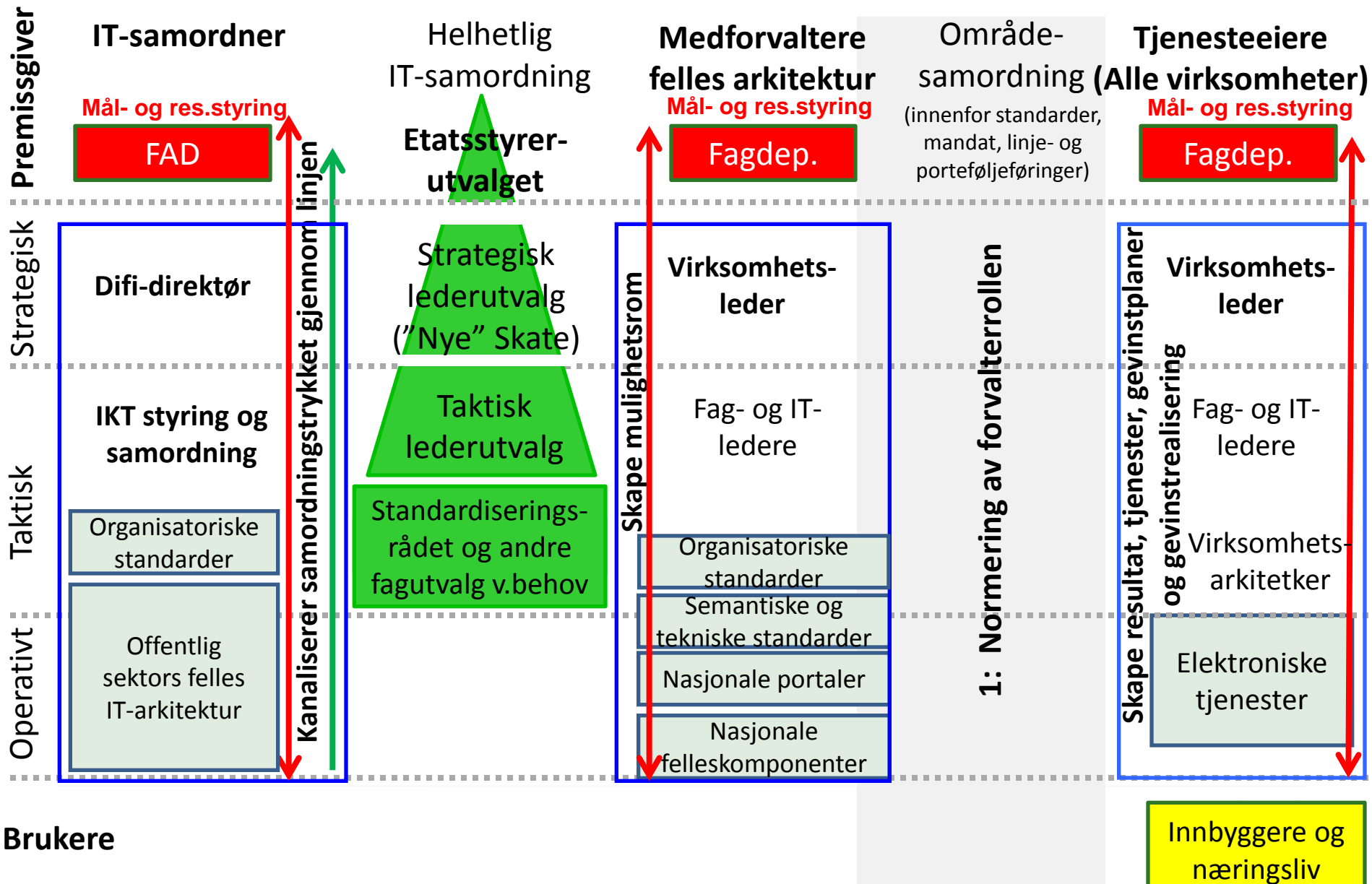

Eksempel på prosess

4: Helhetlig eForvaltning på felles IT-arkitektur

Omfatter både felleskomponenter og andre sentrale arkitekturkomponenter

5 Fornyingsstrykk i linjen

- ▶ Utvikle støtteverktøy og veiledninger rettet mot etatsstyrer og virksomhetsledere for fornying gjennom IT og felleskomponenter.
- ▶ Utvikle og gjennomføre et kompetanse- og nettverksprogram for etatsstyrere i departementene.
- ▶ Utvikle og gjennomføre et kompetanse- og nettverksprogram for strategiske og taktiske toppledere i virksomhetene.

Prosesser i videre arbeid

- ▶ Høring på forslagene i NFK-rapporten
- ▶ Strategiarbeid i Altinn
- ▶ Strategiarbeid for folkeregisteret
- ▶ Strategiarbeid eID
- ▶ eID utreder ny finansieringsmodell
- ▶ Interdepartemental arbeidsgruppe ser på forslag til styring, forvaltning og finansiering

Gruppearbeid

- ▶ Diskuter fordeler, ulemper/utfordringer og alternativer til forslagene i rapporten.
 - ▶ Finansiering
 - ▶ Styring
 - ▶ Funksjonelle behov